



DET KONGELEGE ARBEIDS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 62

(2000-2001)

Pensjonar frå statskassa

*Tilråding frå Arbeids- og administrasjonsdepartementet av 30.
mars 2001, godkjend i statsråd same dagen.*

1 Avtalelønnte sjøfolk på staten sine fartøy - Erling Pedersen

I samsvar med § 75 bokstav i) i Grunnlova, legg departementet med dette fram for Stortinget ei liste over dei pensjonane som gjeld mellombels, og som ikkje blei reviderte av det førre Stortinget.

Heile summen av pensjonar som blei utbetalt i 2000 var på kr. 18.719.645,-. Det er løyvd kr 14.771.000,- på kap. 1541, post 01, Pensjonar frå statskassa, på statsbudsjettet for 2001.

For enkjer/enkjemenn gjeld pensjonen så lenge dei er ugifte.

Departementet vil få nemne to saker særskilt:

Avtalelønnte arbeidstakarar på staten sine fartøy blei ført over frå Pensjonstrygden for sjømenn (PTS) til Statens Pensjonskasse (SPK) med verknad frå 1. juli 1982. Dette som ei følgje av at lov om Statens Pensjonskasse (pensjonslova) blei endra.

Det blei frå Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) si side reist spørsmål om desse arbeidstakarane burde få pensjonen frå Statens Pensjonskasse supplert med ein pensjon frå statskassa for teneste på fartøy, som dei måtte ha før 1. juli 1982. Spørsmålet blei reist på eit møte mellom Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) og KUF i samband med at AAD hadde sagt nei til ein søknad om pensjon frå statskassa. Søkjaren, Erling Pedersen, arbeidde som kosthaldsassistent på eit av staten sine fartøy i tida 1976 - 1982. Han var i den perioden meld inn i Pensjonstrygden for sjømenn. Han blei i 1982 ført over til Statens Pensjonskasse som ei følgje av nemnte endring i pensjonslova.

Andre departement og Statens Pensjonskasse blei i brev frå AAD gjort merksame på problemstillinga, og blei bede om å kome med eventuelle ytringar i saka. Det var berre Statens Pensjonskasse, forutan KUF, som svara.

I brev av 13. februar 2001 skriv KUF følgjande:

«I retningslinjene om tildeling av tilleggspensjon av statskassen (gjengitt i Statens personalhåndbok pkt. 3.20.26) står det at pensjon kan gis til søkere med tidligere teneste i staten utan medlemskap i Statens Pensjonskasse (SPK). Den eneste forutsetningen er at søkerens teneste kan likestilles med teneste i ordinær hovedstilling i staten (for så vidt gjelder arbeidstid). Ellers er det en skjønnsmessig avgjørelse.

En tidligere statsansatt sjømann får ikke perioden 04.12.76 - 01.07.82 medregnet i sin pensjonsansiennitet i SPK fordi han da var medlem av Pensjonstrygden for sjømenn (PTS). Han får heller ikke sjømannspensjon for denne tiden. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) mener han derfor bør tildeles en billighetspensjon av statskassen for denne perioden.

Etter lov- eller regelendringer har andre grupper av tjenestemenn fått tilleggspensjon med tilbakevirkende kraft for tjenestetid de etter daværende bestemmelser i lov om SPK ikke hadde rett til medlemskap for. KUF er kjent med at det tidligere har vært innvilget tilleggspensjon av statskassen for tidsrom hvor pensjonister har vært medlem av PTS. Sakene ble i disse tilfellene sendt til SPK for å beregne virkningen av

samlet pensjonsutbetaling før og etter samordning, ettersom samordningslovens regler kan gi svært uheldige utslag.

Administrasjonsdepartementet (AD) har i brev av 31.05.96 orientert om muligheten for å søke tilleggspensjon av statskassen for tidsrommet mellom 60 - 63 år (pga. aldersgrensen). Dette er en periode hvor de aktuelle sjømenn også vil få sjømannspensjon. Dette forutsettes også av SPK i brev til AAD datert februar 1998.

Det vil uansett ikke bli tale om noen form for dobbel kompensasjon, fordi han etter fylte 67 år ikke har rett til sjømannspensjon for tjenesten det søkes om pensjon av statskassen for. Når arbeidstakere med rett til sjømannspensjon også kan bli tildelt tilleggspensjon (i tidsrommet 60 - 63 år), tilsier dette at arbeidstakere uten slik rett i enda større grad bør tilgodesees.

Pensjon av statskassen har vært brukt til å tilgodese tilsatte som oppfylte vilkåret med hensyn til arbeidstid, men som på grunn av datidens regler ikke kunne være medlemmer av SPK av andre grunner. Sjømannspensjon opptjent før 1967 ga riktignok rett til alderspensjon, men vil på grunn av samordningsreglene ikke slå inn. Det er etter KUF's mening urimelig å avslå alderspensjon (etter 67 år) gitt som pensjon av statskassen, med den begrunnelse at vedkommende tidligere fikk utbetalt sjømannspensjon, som falt bort ved fylte 67 år.»

Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil knytte disse merknadene til brevet frå Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet:

KUF viser til retningslinjene som Stortinget har fastsett når det gjeld vilkår for å gi pensjon frå statskassa. Vi vil her og nemne at KUF i tidlegare brev i saka har vist til at mellombels befal i Forsvaret har fått innvilga pensjon frå statskassa for krigsteneste og teneste etter krigen før 1961 då dei blei medlemmer i Statens Pensjonskasse. Departementet vil peike på at i fall søkjaren hadde rett til sjømannspensjon for krigsteneste, vil dette vere til hinder for å kunne gje ein pensjon frå statskassa, jf. St.meld. nr. 32 (1945-46), St.meld. nr. 93 (1964-65) og Statens personalhåndbok side 243.

Vidare seier KUF at dei ser det som urimeleg at Pedersen ikkje får rekna med tenestetida 1976-1982, då han var medlem i Pensjonstrygda for sjømenn, som pensjonsgjevande tenestetid i Statens Pensjonskasse og heller ikkje får sjømannspensjon for tenesta i same tidsrommet. KUF meiner difor at han bør få pensjon frå statskassa for tenesta i nemnte tidsrom.

AAD vil gjere merksam på at det først blei søkt om pensjon frå statskassa for Pedersen etter at han var 67 år, og at det ikkje blir gitt sjømannspensjon til sjømenn etter at dei er 67 år (med nokre mindre vesentlege unntak for slik teneste frå før 1967. Desse unntaka kjem ikkje Pedersen til gode). Etter det opplyste blei Pedersen pensjonert då han var 64 år, jamfør det KUF skriv i sitt brev om at dei finn det «urimelig å avslå alderspensjon (etter 67 år) gitt som pensjon av statskassen, med den begrunnelse at vedkommende tidligere fikk utbetalt sjømannspensjon, som falt bort ved fylte 67 år.»

I svaret frå Statens Pensjonskasse av 2. januar 2001, blei det mellom anna sagt:

«Statens Pensjonskasse er enig med departementet når det ikke er funnet grunnlag for å innvilge pensjon av statskassen til tilsatte på statens fartøyer for tjenesteperiode før 1. juli 1982. I denne perioden var arbeidstakerne omfattet av Pensjonstrygden for sjømenn.»

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har konsekvent sagt at tenestetid før 1. juli 1982, då avtalelønnte sjøfolk på staten sine fartøy var omfatta av Pensjonstrygden for sjømenn, ikkje gjev grunnlag for å gje pensjon frå statskassa etter dei retningslinene som er trekte opp av Stortinget.

I fall departementet skulle samtykke i at Pedersen skulle få pensjon frå statskassa for si teneste i tida 1976 - 1982, vil dette få konsekvensar for ei rekkje av dei andre medlemmene på staten sine fartøy som har teneste frå før 1. juli 1982. Å gje ein slik pensjon frå statskassa til Erling Pedersen med slike verknader, vil etter departementet si meining ikkje vere i samsvar med lovendinga i pensjonslova frå 1. juli 1982.

Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet har i tidlegare brev hevda at ein tidligere har gitt pensjon frå statskassa samstundes som pensjonisten har vore medlem i Pensjonstrygden for sjømenn. Det er frå KUF si side understreka at det gjeld andre grupper av tenestemenn enn dei som er nemnte her. Vi meiner at KUF her må sikte til mannskapet på R/V Lance, som blei gitt ein mindre pensjon frå statskassa fram til dei er 67 år, då dei får ein pensjon frå Statens Pensjonskasse. Saka er nærmare omtalt i St.prp. nr. 49 (1995-96), og gjeld heilt særskilde tilhøve som etter departementet si meining ikkje kan samanliknast med saka som gjeld Erling Pedersen. Mannskapet på R/V Lance blei meldt ut av Statens Pensjonskasse i 1994, då Troms Fylkes Dampskipsselskap (TFDS) blei engasjert som driftsrederi for båten. Frå samme tid gjekk dei inn i Pensjonstrygden for sjømenn. Dei fekk ein oppsett pensjonsrett frå Statens Pensjonskasse som først tek til å gjelde frå fylde 67 år. Pensjonsalderen for desse blei 60 år. I perioden 60 til 67 år fekk mannskapet difor berre ein liten pensjon å leve av. Dei blei innvilga ein mindre pensjon frå statskassa i perioden fram til dei fekk rett til vanleg alderspensjon frå Statens Pensjonskasse. Pensjonen skulle vere lik den pensjonen dei villa ha rett til frå folketrygda dersom dei hadde gjort teneste fram til 67 år.

KUF peikar og på at det dåverande Administrasjonsdepartementet (AD) i brev av 31. mai 1996 har orientert om høve til å søkje pensjon frå statskassa for tida mellom 60 og 63 år (pga. aldersgrenser). Dette spørsmålet har sin heilt spesielle årsak (aldersgrensespørsmål), og kan ikkje nyttast til å gje ein pensjon frå statskassa til avtalelønnte sjøfolk som har tenestetid omfatta av Pensjonstrygden for sjømenn før 1. juli 1982.

Årsaka til at det dåverande Administrasjonsdepartementet sa at slik pensjon kunne nyttast, var at nokre avtalelønnte kunne ha slutta i arbeidet sitt fordi dei trudde pensjonsalderen var 60 år, før dei var blitt kjent med at departementet hadde satt aldersgrensa til 63 år med verknad frå 1. juli 1982. Pensjonsalder i Pensjonskasse kan vere 60 år i fall summen av alder og tenestetid er 85 år (85-års regelen). Når det gjeld denne gruppa vil 85-års regelen ikkje kunne brukast før om 7-8 år.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet tilrår såleis at ein ikkje gir pensjon frå statskassa til Erling Pedersen.

2 Reidar Ødegård

Reidar Ødegård blei med verknad frå 31. desember 1989 overtalig frå stilling i Velferdstjenesten for Handelsflåten. Han blei frå same tidspunkt gitt venteløn og hadde førerrett til andre stillingar i staten som han var skikka for. I brev av 23. juli 1998 frå Reidar Ødegård gjorde han merksam på at han, trass i aktiv jobb-søking ikkje hadde klart å skaffe seg anna arbeid og at venteløna ville stoppe det året han blei 62 år. Han ville då vere utan inntekt. Slik regelverket er å forstå vil han miste venteløna i 2001.

Departementet bad i sitt svar til Reidar Ødegård av 28. august 1998 om at han held fram med å søkje ledige stillingar. Vidare blei det sagt:

«Slik som regelverket er i dag, vil du dessverre miste di venteløn når du er 62 år...». «Hvis du ikkje har klart å skaffe deg arbeid når ventelønsperioden din er i ferd med å gå ut, ber eg deg ta kontakt med Ventelønnsseksjonen i Statens Pensjonskasse eller Arbeidsgiveravdelinga som då vil prøve å finne ei tilfredsstillande løysning på problemet ditt.»

Departementet fekk 3. juli 1999 brev frå Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - Stat (YS-S), på vegner av Reidar Ødegård. Dei bad departementet om å gjere sitt til at Reidar Ødegård fekk ein pensjon frå statskassa.

I departementet sitt svar til YS-S blei det mellom anna sagt:

«Departementet har ikke anledning til å innvilge Reidar Ødegård billighetspensjon fra statskassen. Dette ut fra at retningslinjene som finnes for å kunne tilstå en slik pensjon, ikke klart åpner for en slik løsning. Departementet har imidlertid i noen helt spesielle tilfeller valgt å bruke denne ordningen i saker hvor en person har kommet svært uheldig ut. En slik pensjon vil imidlertid bare kunne gis midlertidig fra departementets side. Det er Stortinget som tar den endelige avgjørelsen om billighetspensjon fra statskassen. Departementet vil peke på at vi hele tiden har ført en restriktiv praksis med å innvilge billighetspensjon i tråd med Stortingets retningslinjer.

Vi vil derfor understreke at så lenge Reidar Ødegård mottar ventelønn er han forpliktet til å stå tilmeldt arbeidsformidlingen som aktiv jobbsøker.

Dersom Reidar Ødegård i løpet av tiden fram til opphør av ventelønn likevel ikke klarer å skaffe seg annet arbeid, kan departementet vurdere en slik løsning, slik at han kan få en verdig avslutning på sin arbeidskarriere.»

Reidar Ødegård fekk òg brev frå Statens Pensjonskasse kor han blei gitt ny venteløn fram til stoppdato 1. februar 2001. Han blei òg minna på at ventelønsmottakaren sjølv har eit ansvar for på eige initiativ å søkje passande arbeid, i tillegg til hjelp som arbeidskontoret og Ventelønnsseksjonen kan gje. Det blei presisert at stor grad av eigenaktivitet er viktig for å unngå lang arbeidsløyse, og at manglande aktivitet når det gjeld jobbsøking eller avslag på tilbod om passande stilling, vil kunne føre til stopp av venteløna.

I samsvar med kva som tidlegare var fastsett, blei Reidar Ødegård gitt pensjon frå statskassa med verknad frå 1. februar 2001. Pensjonen vil utgjere beløpet han får i venteløn og skal bli regulert som ordinær alderspensjon. Depar-

tementet sett som vilkår at Reidar Ødegård ikkje er mottakar av noko anna form for stønad.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet tilrår at Reidar Ødegård blir gitt ein pensjon frå statskassa fram til han kan få ordinær alderspensjon i Statens Pensjonskasse frå 67 år.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om pensjonar frå statskassa.

Vi HARALD, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r:

Stortinget blir bedt om å gjere vedtak om pensjonar frå statskassa i samsvaret med eit vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om pensjonar frå statskassa

Opplysningar om søkjaren				Pensjon			
Nr.	Namn	Alder ved avskjeden (for enkjer, noverande alder)	Pensjonsansiennitet	Vedteke	Brutto	Gitt frå	Merknad
	<i>Forsvarsdepartementet</i>						
1	Berg, Hjalmar Hagevik	67	2	18.04.00	1.010,-	01.01.00	
2	Husøy, Jenny	65	5	07.11.00	2.038,-	01.09.00	
	<i>Justisdepartementet</i>						
3	Kvandal, Sigmund	65	3	04.08.00	1.197,-	01.04.00	
	<i>Utanriksdepartementet</i>						
4	Mirova, Ljuba	70	-	11.04.00	2.687,-	01.06.00	
5	Daniel, Meena H.	67	-	19.05.00	1.030,-	01.04.00	enkjepensjon
6	Prabhakaran, Thazhathe K.	59	-	27.06.00	4.048,-	01.09.00	
7	Shimamura, Susumu	65		24.10.00	15.685,-	01.11.00	
	<i>Andre</i>						
8	Hegre, Hilary Joan	69	2	19.01.00	903,-	01.01.00	
9	Johnsen, Liljan A.	67	2	24.02.00	688,-	01.09.97	
